

Handläggare
Lisa Allinger
Telefon: 08-508 25370
Erik Nordstrand
Telefon: 08-508 43112

Till
Kommunstyrelsen

Svar på Remiss av promemorian Skärpta straff för knivbrott

Kontorsutlåtande med hänvisning till kort remisstid

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2021/680

Fredrik Jurdell
socialdirektör

Veronica Wolgast Carstorp
avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har skickat "Promemorian – Skärpta straff för knivbrott" på remiss till socialnämnden. Justitiedepartementets Promemoria innehåller förslag som innebär en skärpt syn på allvarligare brott mot lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål. Förvaltningen anser att förslaget som innebär en skärpt syn på allvarligare brott mot lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål ligger i linje med det arbete som görs inom ramen dels för Stockholms stads trygghetsprogram 2020-2023, dels Stockholms stads strategi 2019 – 2022 för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet. Förvaltningen ställer sig positiv till de lagförslag som föreslås i remissen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor.

Ärendet/bakgrund

Justitiedepartementets Promemoria Skärpta straff för knivbrott innehåller förslag som innebär en skärpt syn på allvarligare brott mot lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål. För brott av normalgraden föreslås maximistraffet höjas från fängelse i sex månader till fängelse i ett år. För grovt brott föreslås straffskalan ändras från fängelse i högst ett år till fängelse i lägst sex månader och högst två år. Vidare föreslås att det

i lagen införs omständigheter som särskilt ska beaktas vid bedömningen av om ett brott är grovt, vilket innebär att tillämpningsområdet för det brottet utvidgas. Vid bedömningen av om ett brott är grovt ska det särskilt beaktas om föremålet har innehaft i ett sammanhang där det kan befaras komma till användning vid brottsligt angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet till person, om föremålet har varit av särskilt farlig beskaffenhet, om innehavet, överlåtelsen eller saluhållandet har avsett flera föremål eller om gärningen på annat sätt har varit av särskilt farlig art. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2022.

Lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål, förkortad knivlagen, innehåller straffsanktionerade förbud mot att inneha knivar och andra farliga föremål på allmän plats. Förbudet syftar till att förebygga de skador som knivar kan orsaka och att minska allvarligt våld i samhället. Straffskalorna för brott mot knivlagen har inte ändrats på 20 år.

I Promemorian redovisas statistik från Brottsförebyggande rådets (Brå). Antalet anmälda brott mot knivlagen har ökat från ca 8 000 per år under 2009–2014 till 10 500 respektive 11 500 per år under 2018 och 2019. 2020 anmäldes ca 13 100 brott. Av samma statistik framgår att 2019 uppgick antalet lagföringsbeslut för brott mot knivlagen som huvudbrott. Som framgår av lagföringsstatistiken är påföljden vid brott mot knivlagen av normalgraden vanligtvis böter.

Antalet anmälda brott mot knivlagen har ökat och våld med kniv är den vanligaste våldsmetoden vid dödligt våld (Brå 2019:6). Under 2000-talet har kniv använts vid i genomsnitt drygt 40 procent av samtliga fall av dödligt våld. Uppgifter från patientregistret indikerar att förekomsten av misshandel genom knivvåld inte har minskat under den angivna tidsperioden trots att utsatthet för misshandel totalt sett har gjort det och antalet rapporterade skador åsamkade med kniv övergår vida antalet rapporterade skottskador. Tidigare studier har även visat att kniv är det vapen som oftast används vid personrån.

Om innehavet sker i en situation där det föreligger en konkret fara för brott mot liv och hälsa kan i stället ansvar för förberedelsebrott bli aktuellt. Som ytterligare omständigheter som kan påverka bedömningen nämner domstolen föremålens antal och karaktär samt vad som framkommit om gärningsmannens motiv. Högsta domstolen uttalar vidare att gärningens allvar påverkas av det sammanhang i vilket kniv innehavet sker och om det rör sig om innehav på särskilt brottsutsatta eller skyddsvärda platser. Enligt

domstolen får skolor under skoltiden i regel bedömas som särskilt skyddsvärda platser.¹

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att förslaget som innebär en skärpt syn på allvarigare brott mot lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål ligger i linje med det arbete som pågår i staden för att öka tryggheten och minska brott och våld, dels inom ramen för Stockholms stads trygghetsprogram 2020-2023, dels utifrån Stockholms stads strategi 2019 – 2022 för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet. I trygghetsprogrammet tydliggörs stadens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete samt belyser stadens särskilda satsning på platssamverkan och platsaktivering kring ett antal torg där otryggheten är hög på grund av kriminalitet och narkotikaanvändning. Stockholm stads modell för platssamverkan innebär tecknande av ett avtal där stadens berörda nämnder och bolagsstyrelser, fastighetsägare och näringsliv samlas kring en gemensam vision och mål för en specifik geografisk plats. Strategin för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet utgår från fyra prioriterade utgångspunkter, varav en är våldsprevention med ett jämställdhetsperspektiv. Strategin lyfter också vikten av skolor och fritidsgårdar som trygga platser, där det ska vara nolltolerans mot kränkningar, diskriminering, trakasserier och annan brottslighet. Förvaltningen ställer sig positiv till de lagförslag som föreslås i remissen.

Bilagor

Bilaga 1 Remissvar Promemoria Skärpta straff för knivbrott

Bilaga 2 skärpta straff för knivbrott

Bilaga 3 Följebrev Promemorian – Skärpta straff för knivbrott KS
2021-680